

Till Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till li.smf@regeringskansliet.se

Remiss av Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning (SOU 2025:17)

Östersunds tingsrätt har tagit del av utredningens förslag och övervägt dessa främst med utgångspunkt i de intressen som domstolen har att beakta. Tingsrätten avger följande yttrande.

Straffbestämmelser i kompletteringslagen

Den straffrättsliga legalitetsprincipen kommer bl.a. till uttryck i 2 kap. 10 § regeringsformen och i 1 kap. 1 § brottsbalken.

Legalitetsprincipen huvudsakliga funktion kan sägas vara att göra det förutsägbart om straff kan följa på ett visst handlande men även att möjliggöra en kontroll av den straffrättsliga maktutövningen (se t.ex. NJA 2019. s 577 p. 10).

Vad gäller utredningens förslag om straffbestämmelser för brott mot artikel 3 i EU:s avskogningsförordning (13 och 14 §§ kompletteringslagen) finner tingsrätten det tveksamt om det i dess nuvarande utformning uppfyller kravet på att ett straffbud ska vara precist och begripligt till sin utformning (obestämdhetsförbudet). Som utredningen konstaterar råder oklarheter hur vissa centrala bestämmelser och begrepp i avskogningsförordningen ska tolkas. Bestämmelser och begrepp som samtidigt utgör rekvisit i, eller annars är av revans för, straffbestämmelsen. Det blir därmed svårt att med tillräcklig precision förstå vilka ageranden som omfattas av det aktuella straffbudet.

Tingsrätten har vidare förstått att förslaget enligt 13 § 3 p. kompletteringslagen innebär att det är straffbart att bland annat släppa

ut eller tillhandahålla relevanta råvaror eller produkter som inte har producerats i enlighet med relevant lagstiftning i produktionslandet. Detta innebär, så som lagtexten får förstås, att den som släpper ut eller tillhandahåller relevanta råvaror och produkter måste ha kännedom inte bara om hur lagstiftningen på området ser ut i Sverige och EU utan även hur den ser ut i tredje länder för att kunna undgå straffansvar. Förutom att det även beträffande begreppet relevant lagstiftning råder oklarheter vad det innebär ser tingsrätten en risk att det kan bli förenat med stora svårigheter för de näringsidkare som omfattas av regelverket att få rimliga möjligheter att skaffa sig kännedom om vilka regler som gäller i de länder där exempelvis råvarorna till de produkter som de tillhandahåller i Sverige producerats (jfr. NJA 2017 s. 157 och NJA 2019 s. 577). Även för rättstillämparen skulle en ordning, där förutsättningarna för straffansvar ges av utländsk lagstiftning, innebära utmaningar.

Regeringen bör därför i den fortsatta hanteringen bl.a. överväga om den avsnävning av definitionen av relevant lagstiftning i EU:s avskogningsförordning som utredningen föreslagit genom punkterna a) - e) i 13 § 3 kompletteringslagen är tillräcklig när produktionslandet inte är Sverige.

Sanktionsavgifter i kompletteringslagen

Vad gäller utredningens förslag gällande sanktionsavgifter finner tingsrätten att det inte är helt klart vad bemyndigandet i 19 § kompletteringslagen omfattar. Detta gäller särskilt punkterna 1 och 2 i första stycket. Tingsrätten saknar i kompletteringslagen en definition eller förklaring till vilka skyldigheter som dessa bestämmelser gäller. Det får dock antas att det är de administrativa skyldigheterna i art. 5 respektive art. 6 i EU:s avskogningsförordning som avses.

Tingsrätten finner det svårt att ur lagförslaget utläsa om det kan finnas ageranden som både omfattas av bemyndigandet avseende sanktionsavgifter i 19 § och straffbestämmelserna i 13 och 14 §§ kompletteringslagen. Tingsrätten noterar också att det saknas reglering av förhållandet mellan sanktionsavgift och straffpåföljd, t.ex. för att

undvika risk för dubbelbestraffning i det fall en juridisk person exempelvis skulle kunna bli föremål för såväl sanktionsavgift som straff i form av företagsbot (jfr. NJA 2004 s. 840 och NJA 2013 s. 502).

Tingsrätten noterar även att det i lagförslaget saknas reglering av vilken betydelse en tidigare ålagd sanktionsavgift ska ha om åtal senare väcks beträffande samma gärning (jfr. prop. 2005/06:182 s. 52 och Miljöstraffutredningens förslag i SOU 2025:4) eller vilken betydelse det ska ha att en överträdelse redan föranlett att en påföljd dömts ut för samma överträdelse när ett beslut om sanktionsavgift ska tas (jfr. 30 kap. 2 § 4 miljöbalken).

Ändringar i skogsvårdslagen

Vad gäller utredningens föreslagna ändringar i skogsvårdslagen noterar tingsrätten att utredningens förslag inte fullt ut tar hänsyn till den skogspolitiska utrednings förslag i delbetänkande SOU 2024:91 – *Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk*. Tingsrätten ser en risk att delar av den skogspolitiska utredningens förslag kommer att motarbeta ett av syftena med förevarande utredning, nämligen att Sverige ska klassas som ett lågriskland enligt EU:s avskogningsförordning. Definitionen av urskog behöver vidare preciseras för att underlätta kommande prövningar.

Tingsrätten ser en risk att motstridiga definitioner inom genomföranden av olika direktiv och utredningar riskerar att försvåra mark- och miljödomstolens arbete, bland annat i mål som hanterar artskydd.

I detta yttrande har rådmannen Anders Lundmark och tekniska rådet Lovisa Lind Eirell deltagit. Föredragande har varit tingsnotarien Gesine Åström.